

ПРОВАЛ ПРОВОКАТИВНОГО ЗВИNUВАЧЕННЯ КІБ

У зв'язку із звільненням Я. Добоша з кагебівської в'язниці та оголошеними заявами Я. Добоша і О. Коваля, подаємо нижче наш коментар до тієї справи.

15 червня 1972 р.

ПРЕСОВА СЛУЖБА ОУН

Два »повідомлення« Київської радіостанції і партійно-урядової преси про ув'язнення Я. Добоша заповідали, що заноситься на відкритий показовий суд над ним. За що? Спершу оголошено, що »за проведення підривної антирадянської діяльності« (14 січня 1972), а потім — у другому »повідомленні« (12 лютого 1972) — за те, що він »прибув до СССР для виконання злочинного завдання зарубіжного антирадянського центру ОУН-бандерівців, що перебувають на утриманні імперіалістичних розвідслужб«. Такого »злочинного зарубіжного завдання« було замало для одного лише туриста, тому ув'язнено ще й інших, здавна невигідних українських діячів культури, яких не було за що карати, але яких треба було обезвладнити, щоб не перешкоджали русифікації. Тож додішто їм, як сповидним спільникам »справи Добоша«, таке »кrimінальне« звинувачення: »За проведення ворожої соціалістичному ладові діяльності і в зв'язку з справою Добоша притягнуті до кримінальної відповідальності Світличний І. О., Чорновол В. М., Сверстюк Є. О. та ін.«.

У світлі такого комунікату виходить, що на головного виновника був заплянсований Добош, який прибув на один тиждень в Україну, щоб виконати »злочинне завдання зарубіжних розвідок«, а всі інші ув'язнені — додаток до нього. Він, молодий студент, нібито поговорив собі з усіма трьома високоінтелігентними діячами нашої культури (також і з тими з-поміж них, яких він і на очі не бачив) та іншими, поіменно не названими особами, і цього ніби цілком вистачило, щоб люди старші за нього знанням і життєвим досвідом, які кожного дня переживають на собі прикрай тиск поліційної держави, легкодушно дали себе намовити до »шпигунських авантюр«, на яких вони взагалі не розуміються (і на які, як культурні люди, з принципу ніколи не пішли б), чи до »революційних дій«, до яких ніяк не надаються, бувши роками під контролем пильного поліційного ока. Чи може своїми зустрічами довершив Добош дивне чудо перетворення якості людей? Нічого подібного! Всілякі чуда в країні »тотальної перемоги наукового матеріалізму« неможливі й поліційно заборонені. Там існують лише »історичні необхідності«.

Необхідністю московсько-большевицького тоталітарного режиму на далеку мету є знищити українську націю і влити її у »sovets'kyj народ«, а на найближчу мету — зліквідувати українську непокірність і взагалі незалежну думку. Перешкодою цьому є зростання сміливості українського спротиву проти національної загибелі і поширення руху спротиву проти обмосковлення. Завдання поліційних органів — винищити насамперед творчу, відважну й авторитетну українську культурну верхівку,

щоб викликати переляк у масах — утруднене тим, що давні випробувані методи масового терору не діють або викликають уже протилежні наслідки. Замість переляку, викликають гнів до ліквідаторів і будуть неактивних до впертого спротиву. Щоб обійти перешкоди для плянових ліквідацій, насамперед треба применити авторитетність національних діячів, компромітувати їх вигадками або »розкаянням«, щоб легше було обвинувачувати їх, що вони переступають параграфи обов'язуючого карного кодексу. А коли не переступають, то що тоді? Справа проста: пришти Їм і розголосити, що вони вчинили »кримінальні, зрадницькі« дії, як »наемники« і »запроданці«, на шкоду народові. Хай бороняться, або ні, за замкненими дверима судів люди однаково не будуть знати аргументів, а суд знатиме, скільки котрому вліпити років.

Тому й використали приїзд Добоша, який хотів побачити відомих і переслідуваних діячів нашої культури і шукав за ними так, як це, зрештою, не рідко роблять подорожуючі студенти, відвідуючи цікавих їм мальярів, письменників, співаків по всіх чужих країнах, і нікому на думку не спаде підозрювати чи переслідувати одних або других. Але кагебістам таке, дивне на їхні голови, зацікавлення Добоша дало добру нагоду використати його зустрічі, щоб деяких культурних діячів, яких хотіли позбутися, ув'язнити під закидом політичних і шпигунських змов із »зарубіжним агентом«. Коли ж Добош, що мав дозвіл на двотижневий побут, уже після тижня від'їхав, кагебісти скаменулися, що кудись він з-під їхньої обсервації зник, і в останній хвилині щасливо стягнули його з поїзду, що минув уже большевицький кордон. Але, що ж? У пакунку цього »небезпечного агента іноземної розвідслужби« і »висланника антирадянського центру ОУН« були всього дві книжки неполітичного змісту, видані т. зв. радянськими видавництвами (отже, докладно процензоровані), фотокопія потрібного поетам »Словника рим« Караванського (праці, яка дісталася дуже похвальну оцінку від самого Голови відділу теорії інформації Ради по кібернетиці Академії Наук ССР) та всього-навсього дві фотознімки, коли інші вивозять їх десятками. Але які? Не фотографії ракетних баз чи військових об'єктів, а фотографії двох українських літераторів. Оторопіли кагебісти, бо не було за що замикати. Два дні потривало поки між кагебівськими відомствами виколотилося рішення, що Добоша треба ув'язнити.

Добоша посаджено не в київську, а чомусь у львівську тюрму, щоб тамошні спеці від майстрування провокацій спрепарували з нього коронного свідка прокуратури для ув'язнення деяких українських культурних діячів, які боролися проти русифікації, безнастанно протестували проти драконської несправедливості московських »судів«, які захищали безправно засуджених українських поетів, правників, художників, науковців і надокучливо домагалися респектування прав людини, хоч би лише в рамках, пообіцяних конституцією ССР-УРСР. »Головний свідок«, однаке, не назбирав в Україні не то що »шпигунських«, а навіть матеріалів політичного змісту і — вважаючи своє »завдання« чи »диверсійне висланництво« закінченим — знайшовся вже одною ногою за кордоном. Документального і взагалі жодного доказу,

що хтось із діячів, намічених кагебістами на ліквідацію, передав Добошем закордон матеріял хоч би приблизно політичного характеру — не було, бо ні від кого він його не отримав. Після браку доказової документації залишився все таки голий факт зустрічів і розмов закордонного туриста з цікавими йому й випадково зустрічними людьми. З таких най нормальніших і ніде в світі некаральних розмов місцевих людей із людьми з чужих країн »следчі« специ від провокації почали шити »злочинне зарубіжне завдання« Добошеві й особливо тим, з ким він зустрічався.

З нічого змайструвати вистачальне обвинувачення невинних, щоб їх арештувати — робота для КГБ звичайна і привична. Головне, що »зарубіжний молодець« з »антирадянського світу« є у руках, а »дело« вже доробим і йому, і тим, що задовго по світу брикають. За випробуванням шабльоном препарування обвинувачень створено, приблизно, таку схему:

Якщо нема доказів, що Добош шпигун, обійтися без них. Вистачає, що він з »націоналістичного оточення« чи знайомий з »бандеровцями«, щоб змайструвати знього члена ОУН. Існує ж ціла колекція готових шабльонів, що ОУН ще перед своїм заснуванням — десь від часів УВО — повинна бути на службі всяких існуючих і неіснуючих розвідок світу. Зробивши Добоша »членом ОУН« із »злочинним зарубіжним завданням«, ніякою штокою не буде кожну його зустріч чи розмову з будь-ким об'яснити, як агітацію і вдале завербування одного однодумця до »антирадянської диверсії« і автоматичного »шпигунства«. Навіть самозрозумілий в культурному світі звичай, що гість дає якийсь скромний подарунок, скоментовано аж так дико, що це ніби »субвенція на підривну роботу«. Чи хто повірить чи ні — не важливе. Головне, щоб арештувати всіх разом і жорстоко засудити.

Свій первісний плян запрезентувати на суді Добоша, як »висланника ОУН«, КГБ мусів відкинути, що ясно видно навіть із пресової конференції в Києві, бо не мав для цього хоч би найменших доказів. Добош, як відомо, ніколи членом ОУН не був і категорично відмовився підписати такі спрепаровані зізнання. Щоб все таки це саме »злочинне завдання« пришти Добошеві, його відправлено до нової »переробки«. Коли він не член ОУН, тоді він те, ким дійсно був: »член, діяч, голова Крайової Управи СУМ«. Але з таким дофабрикованим додатком, що ця виховна організація молоді є політичною прибудівкою ОУН. Між ОУН і СУМ поставлено вперше знак рівняння. Це дало кагебістам ту вигоду, що не якогось анонімного референта ОУН, а конкретну особу, голову »всесвітнього« СУМ-у, Омеляна Коваля, підвищено до ролі оунівського зверхника Добоша. Вигадано, отже, що він відрекомендував Добошу в Україну з інструкціями, грішми, адресами і навіть »паролями«. Коротко кажучи: з колекції готових кагебівських шабльонів проти ОУН вибрано одну грамофонну платівку і вона заграла стару пісеньку — цим разом про Коваля, повторивши навіть помилковий рефрен із 1961 року. Тоді то, після зловлення убивці сл. п. С. Бандери, Сташинського, кагебісти, втративши нерви і голову, влаштували наспіх у східньому Берліні

пресову конференцію. Там проголосили, що не Сташинський, а член Проводу ЗЧ ОУН, Д. Миськів, є вбивцею сл. пам. С. Бандери, що саме він підсипав йому отрути до їжі. Не додивилися тоді кагебісти, що Миськова в той час в Мюнхені взагалі не було, що він перебував в Італії. І тепер не додивилися до описів в українських закордонних газетах, що Коваль не був у Бельгії, а перебував в Аргентіні та в Північній Америці далеко перед і під час виїзду Добоша в Україну. Вони, подібно як тоді в Берліні, проголосили на пресконференціях у Львові і Києві, що неприявлений у Бельгії О. Коваль підготовив і вислав Добоша з Бельгії в Україну із завданнями, адресами, грішми тощо. Всевидючі кагебівські всезнайки ще раз пописалися перед людьми своєю сліпотою і невіглаством.

Плянований суд ув'язнених «у зв'язку з справою Добоша» не відбувся в наміченому комплекті підсудних. Ненадійно «видворено» головного свідка, який мав стати підпорою обвинувачення проти українських культурних діячів у вигаданій кагебістами співпраці їх з ОУН чи розвідками. Його відправили до Бельгії навіть без таємного суду, але з наївною мотивацією, що вчинили це тому, щоб не псувати добрих вземин з Бельгією, псуваних ними впродовж 5 місяців безправним і безпідставним ув'язненням їхнього громадянина. Хто вміє в дитячі байки повірити, хай вірить.

Добош відіхав і оголосив світові в своїй заяві, що дійсність в Україні «стократно гірша, ніж я міг її уявити». Великий 1000-сторінковий «Словник рим» Караванського та інші подаровані йому книжки кагебісти безправно затримали собі. Замість Добоша, зберегли важливий у їх очах папір, написаний ними самими на пресконференцію, який переписувати і відчитувати примусили Добоша. Залишилися ще в'язничні зізнання, вимущені на Добошеві, які втратили всяку юридичну вартість, бо з моментом його звільнення вони стали тільки вимушеними зізнаннями безневинно в'язненої людини. Хоч юридично ці зізнання без значення, сподіватися треба, що вони будуть відчитані на закритому судилищі над т. зв. спільниками «справи Добоша».

Але що найважливіше:

По в'язницях українських і російських міст далі безневинно сидять живі українські люди. Вони чекають, яку вину вигадає для них московсько-большевицька окупаційна влада. Вони безборонно чекають, щоб дізнатися по скільки років кожному зокрема потайки призначить московсько-большевицький суд за щільно замкненими перед світом дверима.

Чи завжди має тривати безборонна безнадія ув'язнених?

Пора українцям у вільному світі одностайно сказати світові своє рішуче, тверде слово за припинення ліквідаційного терору в Україні, за повне скасування драконських кар політичним в'язням.

Розкрита провокація КГБ в справі Добоша — черговий типовий приклад, який характеризує методи обвинувачення і ліквідації невигідних їм, але безневинних людей. І це нам треба довести до відома всьому світові.

ГАНЕБНІ ПРОВОКАЦІЇ МОСКОВСЬКИХ ІМПЕРІЯЛІСТІВ

(Перед московсько-більшевицьким монстрпроцесом
над українськими інтелектуалістами)

(е. о.) Причини і обставини ганебного судилища, що його готове в Україні Брежнєв — всім надто добре відомі. Вони пригадують двадцятій, зокрема, тридцяті сталінські роки — часи терору ЧеКа, ГПУ, Дзержинського, Менжинського, Ягоди, Єжова, Вишинського і їх послідовників. Брежнєв поспішно ступив на шлях свого майстра Сталіна, навіть Шелепін, вбивця сл. п. Степана Бандери, не може з ним конкурувати. Культ особи Брежнєва, як непомильного вождя імперії, пляново й систематично плекається на зразок культу Сталіна. Хитрий типово московський примітив, підступний, нікчемний і брутальний, подібно як Сталін застосовує такі ж самі методи у винищуванні не лише борців за волю і незалежність поневолених націй, а й інтелектуальних, культурних творців, які не хочуть відректися свого національного «Я», своїх національних традицій і прагнуть плекати культуру, мистецтво, літературу, фольклор і традиції свого народу.

Як бачимо, для московських окупантів не має значення те, що працівники і діячі культури в Україні розгортали свою творчість у рамках гарантованих їм (паперових) прав т. зв. конституцією СССР-УРСР, у рамках хартії прав людини, що її підписали СССР і УРСР, як члени ОН. В кожному випуску «Українського Вісника» було зазначено, що автори користуються гарантованими їм конституцією правами, пишуть і діють у її рамках. Але, згідно з практикою московських гнобителів-окупантів, усі ті права, гарантовані конституцією СССР-УРСР і хартією ОН про права людини, в московській імперії призначенні тільки на експорт, для закордону, як висловився старшина КГБ у Мордовії. В СССР панує, як казав він, закон Сталіна, себто — насильства і безправства. І це безперечна правда.

Організація Українських Націоналістів ніколи не визнавала, і тепер не визнає, ані т. зв. УРСР, ані конституції СССР-УРСР, яку уважає блефом, перфідною провокацією, щоб ловити рибку в мутній воді. Конституція СССР — московське твориво для провокацій, для вилонювання і розкривання сміливіших людей, які хочуть змагатися за її здійснення, щоб згодом знищити їх або запроторити в тюрми й концтабори. Провокація і підступ, обман і терор — шляхи і методи панування Москви в Україні та в інших поневолених нею країнах.

Свої злочини Москва часто перекидає на іншого, здогадного »винуватця«, якого примушує служити їй. »Лови злодія!« — давня випробувана метода Москви — царів і большевиків, московських нацистів і московських »демократів«: Петра І-го, Катерини II, Миколи II, Мілюкова, Леніна, Керенського, Сталіна, Хрущова, Шелепіна і Брежнєва.

*

Світова преса, в тому ж »US-News & World Report« з 20-го січня 1972 року, була подала вістку, що — згідно з інформаціями західних розвідчих джерел — керівництво СССР наприкінці минулого року постановило приспішити розв'язку питання жидів, які хочуть вийти з СССР, а з другого боку — розгромити діяльність творчої інтелігенції поневолених націй, зокрема зліквідувати »Самвидав«.

Нема сумніву, що в двобої із жидами Москва програла. Світова жидівська потуга, що великою мірою опанувала масові медії інформації, має великі матеріальні й технічні засоби та майже вирішальний вплив на політику США, а одночасно рішуча підтримка жидів в СССР з боку Ізраїльської держави — примусили Москву поступитися жидам, щоб мати вільні руки в розправі з поневоленими в СССР націями, зокрема з нескореною Україною, як найбільшою загрозою для московської імперії.

Зазнавши поразки в зударі з жидами, Москва рятує свій престиж загостренням курсу проти поневолених в СССР націй, щоб показати свою »непереможну силу«. »Поступки« жидам і загострення репресій супроти поневолених в СССР націй зумовлені ще й тим, що в московській імперії поглиблюється економічна криза, Україні загрожує новий масовий голод, отже, треба знайти »ворогів народу« і скинути на них усю вину або бодай відвернути увагу від властивої причини лиха.

Дуже нагло міняє Москва свої »віхи«. Українські націоналісти, яких вона ввесь час називала »погромниками жидів«, стають раптово »спільниками жидів«. Ще вчора Степан Бандера нібито »давав накази« винищувати сотні тисяч жидів, ще вчора Українське Державне Правління (УДП) в 1941 році »чинило« жидівські погроми, ще вчора »кандидат історичних наук«, якийсь Кичко, під фірмою Академії Наук УРСР видав у Києві пасквіль про »антисемітизм українців«, а зокрема націоналістів, а вже сьогодні агентурні »Вісти з України« (так само пише й інша україномовна советська преса) друкують »ревеляційні« статті того ж самого Кичка про »блъок українських націоналістів із сіоністами«, про спільну координовану дію. Докази? Ось вони: Антибольшевицький Бльок Народів (АБН) і Європейська Рада Свободи (ЕРС) влаштували Міжнародну Конференцію у Брюсселі, а зараз після неї жди в тій же Брюсселі влаштували свій Світовий Сіоністський Конгрес. Отже, для вислужника Москви Кичка »доказ« вже є, мовляв, українські націоналісти і жидівські сіоністи — нерозривні друзі, »діють спільно«. А Ярослав Стецько і лідери світового сіонізму — просто »сіамські брати«. Вчора Симон Петлюра був »погромником жидів«, а сьогодні в Кичка він »заприсажений друг Жаботинського«.

Що ж сталося, що примусило Москву до таких карколомних стрибків у її політиці? Самий жидівсько-арабський конфлікт, в якому Москва зручно використовує арабів для своїх інтересів, не відіграє тут вирішальної ролі. Московські ватажки бояться також розбуджуваного жидівського патріотизму в самому ССР, що частинно нівечить їхні випробувані методи у використовуванні жидів для своїх інтересів, як це було в минулому з Троцьким, Зінов'євим та багатьма іншими діячами і чекістами жидівського походження. Вони знають, що зростання жидівського патріотизму посередньо скріпляє протиросійський фронт поневолених народів.

Це правда, що деякі жиди в ССР є на важливих позиціях в індустрії, адміністрації, технології, науці, в організації культури і пропаганді, навіть у війську. Правда й те, що населення поневолених Москвою країн, зокрема України, ще пам'ятає rolю Кагановичів, Хатаевичів («Михайликів»), що нищили наші монастири й церкви, Троцьких, Літвінових, Радеків, Зінов'євих, Каменевих і численних інших жидів-вислужників московського імперіалізму. Тому й нічого дивного, що серед поневолених Москвою народів існує також упередження до таких жидівських вислужників. І власне на ті ресантименти розраховує тепер Москва, намагаючись пов'язати українських націоналістів із сіоністами, точніше — із жидами, які мають деякі значні позиції у певних галузях життя України і вислуговуються Москви.

Так ще раз повторяється тактика Москви: «Лови злодія!» Не москалі винувати за поневолення і визискування українського народу, за геноцид в Україні, а — жиди... Таку саму тактику застосовували колись московські царі, а тепер її повторяють московські большевики — їхні послідовники. Москва вже не спроможна вести свого нищівного наступу на український народ під такими новими пропагандивними гаслами, які могли б приховати правдиву мету її великороджавного шовінізму і імперіалізму-колоніалізму. Тому вишукує різні претексти для переслідування українців з одного боку, а з другого — намагається викликати серед українського народу нехіть до українських націоналістів, як «союзників сіоністів» чи взагалі жидів, що мали або мають в ССР важливі позиції... Все ж в тій давній, хоч і випробуваній тактиці Москва починає втрачати рівновагу і розгублюється. Троцькі, Кагановичі й Радеки — не були сіоністами, а большевиками, вислужниками Москви, не були вони й «друзями» Петлюри, а Леніна. Вони вогнем і мечем, спільно з москалями, їхніми хлібодавцями, нищили Україну.

Розгублені кремлівські ватажки, програвши в зударі із світовим жидівством, хочуть рятувати свій «престиж» і демонструють тепер свою силу проти «партнера» сіоністів — українських націоналістів, себто українців, які не мають у світі такої сильної позиції, як жиди. Власне це головні причини, чому політbüro КПСС вирішило піти на поступки жидам, а супроти поневолених в ССР народів, зокрема України, постановило скріпити свій терор.

Московським антисемітським ватажкам зовсім байдуже, що їхня брехня (як і кожна брехня) має короткі ноги. Вони використовують хвилеву ситуацію. Тому, напр., згаданий Кичко зовсім «забув» додати до сіоніста Жаботинського ще й Шварцбарта, вбивцю С. Петлюри, що на судовому процесі в Парижі виступав як сіоніст, а не як комуніст. Насправді ж Шварцбарт був агентом Москви. Все ж, після смерті Шварцбарта, жиди перевезли його тіло до Ізраїля, де й поховали. Так приховано агентурність Шварцбарта, його вислужництво московському ГПУ, на доручення якого він убив Симона Петлюру. А жиди офіційно взяли на себе злочин Шварцбарта, мовляв, він сіоніст — убив Петлюру, пімстившись за погроми жидів. Москва руками жида Шварцбарта вбила Симона Петлюру — символа протимосковської боротьби, а одночасно розіграла й жидів, бо вони самі визнали Шварцбарта сіоністом, не зважаючи на те, що він був комуністом — явним агентом ГПУ.

Москві вже забракло сил стати відверто до ідейного бою з Україною, зокрема з українськими націоналістами-революціонерами. Насамперед вона намагалася зробити українських націоналістів-революціонерів німецькими «коляборантами», але ця провокація швидко провалилася, бо навіть Хрущов мусів визнати двофронтову війну ОУН-УПА. Тоді на ОУН поспались наклепи, що вона співпрацює з «американськими капіталістами», з «англійською і американською розвідками». Але й ця інсінуація провалилася, бо політика ОУН повністю суперечна американській політиці «мирного співжиття» і договорювання з Москвою. Коли Москва опинилася у конфлікті з Ізраїлем (вона була одною з перших держав, що визнала Ізраїль), тоді висунула нову провокацію — «союз українських націоналістів із світовим жидівським капіталізмом», хоч світове жидівство не зайніяло позитивного становища до концепції розвалу московської імперії і відновлення на її руїнах самостійних національних держав, зокрема держави української.

Самий факт, що поодинокі жиди виявляють прихильність до відновлення УССД і засуджують убивство С. Петлюри, що його виконав Шварцбарт на доручення ГПУ (напр., французький жид Алан Дорош або проф. Шуфлінський, в'язень московських концтаборів, що висловив своє признання українським політв'язням) — ще не означає зміни політики світового жидівства та Ізраїля супроти української визвольної боротьби. Очевидно, було б корисне, якби якась жидівська група типу МАОЗ (Товариство для звільнення советського жидівства) зайніяла виразне протиросійське становище, визнала концепцію розвалу московської імперії і відновлення національних держав. На жаль, дійсність інакша. Наприклад, централія жидівських організацій у Канаді відсепаравалася від наших протимосковських демонстрацій, бо має іншу мету. Подібно було і в Англії, тільки окремі невеличкі жидівські студентські групи відважилися висунути протиросійські гасла.

*

Шукаючи все нових »опікунів« для українських націоналістів, московські ватажки цілковито розгубились, самі заперечують те, що раніше твердили. Кожного дня все якась нова версія, хоч мета незмінна: втівкмати українському народові, що ОУН орієнтується не на власні сили нації і не на фронт поневолених в ССРР народів, а на якусь сторонню »протирадянську« потугу. Чіпляють ОУН ярлик за ярликом, вона все нібито служить »чужим силам« — польським, німецьким, американським, англійським, національним китайцям, врешті — червоним китайцям і сіоністам. Мовляв, націоналісти не контрагенти, а агенти, не партнери, а вислужники. В нагінці на »українських буржуазних націоналістів« московські ватажки і їхні вислужники доходять аж до само-заперечення. Так, напр., відновлення Української держави в 1941 році проголосили націоналісти, як »німецькі колаборанти«, а уряд відновленої Української держави — »розігнали німці«. УПА — »створили німці«, а Хрущов мусів підтвердити, що УПА вела війну і проти німців, і проти большевиків.

Доказом найбільшої капітуляції Москви в боротьбі з Україною в ідейній площині є самий факт, що вона намагається ввесь величезний процес культурного оновлення української нації звести до провокативного пов'язання з чужинецькими »розвідслужбами«. Це така неймовірна й ганебна провокація, що здоровій людині навіть не спаде на думку. Але одночасно це бумеранг, що обернеться проти самої Москви. Чи можна уявити собі, що цілий соціальний рух робітництва в минулому столітті був агентурним? Чи можна національно-визвольний рух поневоленої в минулому Польщі, на чолі з Костюшком чи Пілсудським, звести до чужої агентурної дії? Чи можна тепер творчість Світличного, Дзюби, Сверстюка, Чорновола, Мороза, Стуса і багатьох інших будь-як пов'язати з »розвідслужбами«? Якщо можна, тоді всіх людей великої думки, всіх геніїв людства, всіх творців соціальних і національних концепцій, всіх філософів і ідеологів треба уважати за »вислужників« якихось »іноземних сил«, включно з такими фальшивими пророками, як Маркс, Енгельс і Ленін, що стали божками московських большевиків. Коли ж творчість людини в країні деспотії, де нема волі слова, панує терор і безправ'я, дістаеться за кордон і проти волі автора, без його згоди, появляється друком, чи можна уважати це за »злочин«, карати авторів жорстокими засудами на багатолітнє ув'язнення у тюрмах і концтaborах?

Самоусвідомлення українського культурного »Я«, історичного, традиційного підґрунтя української нації, спроба вільної творчості, намагання користуватися тими паперовими правами, що їх дає конституція ССР-УРСР, хартія прав людини, яку підписали в ОН ССР і т. зв. УРСР — це були рамки, в яких діяли ув'язнені тепер діячі української культури. Ніхто з них не переступив у своїй дії гарантованих йому (щоправда, тільки на папері) конституцією прав. Коли ж московські самодержці топчуть власну конституцію, то це не вина діячів української культури. Не вони, культурні діячі, а самодержці та їх вислуж-

ники повинні стати перед судом за топтання прав людини і нації, гарантованих їхньою конституцією. Московських «суддів» огорнув страх, що на відкритому «судилищі» вони не спроможні виграти «діялогу» з підсудними, хто топче конституцію: уряд самодержців і суд чи підсудні? Тому дочепили до спрепарованого «дела» комічний претекст — випадкове перебування у той час в Україні невинного туриста, студента з Бельгії, що, нібіто, пов'язаний з ОУН-бандерівцями, які — мовляв — вислуговуються чужинецьким «розвідслужбам». Таке спрепароване оскарження особливо комічне, а одночасно й кошмарне. Творці й працівники української культури і... чужоземні «розвідслужби»!

Оскарження туриста з Бельгії, як авторитетно вже ствердила Пресова Служба ОУН, явна провокація. Замість туриста з Бельгії, українського походження, може бути і турист з Марса, що з'явився в СССР на «літаючі тарілці», як шпигун у користь «іншоплянетної розвідки». «Експерти», «геніяльні» московські вчені, на доручення чекістів напевне опрацювали б цілу версію про появу «шпигуна» з Марса і пов'явали б із ним... творців української культури. Докази? Як москалі знайшли «докази», що Америку відкрив не Колюмб, а «геніяльний» москаль, тому вона повинна належати до СССР, то спрепарують і «докази» про «шпигунську діяльність» Я. Добоша, незалежно від того, чи він приїхав із Бельгії, а чи з Марса. Адже маршал СССР Тухачевський, вірний пес московської червоної імперії, також «признався», що був «німецьким шпигуном». На процесі СВУ «свідки» зізнавали, що члени СВУ буцімто були на службі «польської розвідки». Не виключене й те, що незабаром КГБ «авторитетно» ствердить, що голову Української держави, Симона Петлюру, вбив Шварцбарт не як агент ГПУ, а як агент світового жидівства. В 1926-1930 роках в СССР розгромлено т.зв. промислову партію, члени якої каялися і «призналися», що були на службі «французької розвідки».

У своїй підривній діяльності у вільному світі Москва всюди спирається на шпіонаж і корупції, тому їй видається, що з допомогою провокації можна кожний визвольний національний рух у своїй імперії, можна всі культурні процеси відродження поневоленої нації припинити... «чужоземним розвідкам». Уявімо собі Міцкевича і Тов'янського, нашого Шевченка, італійського Мадзіні, болгарського Боттева, угорського Петефі, як залежних у своїй творчості від чужих «розвідслужб»! Чи хтось, хто не в домі божевільних, повірив би в це? Не знаємо, чи Брежнєв і Андропов належать до категорії божевільних, але знаємо, що в Гітлера і Сталіна наприкінці їхнього життя вже були ознаки божевілля...

Так черговий раз в СССР унаочнюється суперечність між фразами і дійсністю, між паперовою гарантією прав народів і людини та безуспішною спробою їх здійснити. Москва нібіто захищає права нації і людини, покликається на хартію ОН, але тільки там, де бачить свої

імперіялістичні інтереси (Бангладеш, Баски, Північна Ірландія і т. п.). Насправді ж вона не тільки топче права нації і людини, а й найжорстокіше карає кожного, хто має відвагу вимагати респектування прав, нібито гарантованих її конституцією. Не помогає і те, що не один з безправно ув'язнених у тюрях і концтаборах українських культурних творців відкликається не лише до конституції ССР-УРСР, а й до московського божка Леніна, цитуючи таку чи іншу фразу з його творів в окремих питаннях. Іван Дзюба написав свою працю «Інтернаціоналізм чи русифікація» для гауляйтера Шелеста, як документацію. Московські перекінчики, генерал-губернатори, самі вимагають документації про безправ'я в Україні, а коли отримують її, опиняються в неймовірних суперечностях, замість перевірити факти русифікації і нищення української культури — вони на наказ Москви розправляються з авторами документації. Згадана праця І. Дзюби, як і подібні праці інших авторів, не написана з позицій революційної ОУН, а на основі конституції ССР-УРСР та обманливих тез Леніна, і вже за це авторів саджають до тюрми та концтаборів, викидають із спілок письменників і мистців, переслідують і цікують на них за »підривну антирадянську діяльність«, провокативно пов'язують їх із закордонним центром ОУН-бандерівців та чужоземними »розвідслужбами«.

Адже ніхто з арештованих і засуджених не винен, що конституція ССР-УРСР — ганебний блахман, вони не укладали її, не писали і фальшивих тез Леніна, а тільки намагаються запровадити в життя те, що нібито гарантує конституція. Не їхня вина, що московські лицеміри захищають права навіть таких закордонних комуністів-терористів, як Анджеля Дейвіс, що допомагала вбивати людей. Сьогодні вона (в країні »капіталістичних ген!«) на волі, може писати й говорити, що хоче, натомість творці української культури, що хотіли покористуватися тільки куцими паперовими правами конституції ССР-УРСР, яка нібито гарантує свободу думки і слова, опинились за гратаами. Чи можна їх судити за те, що сама марксівська діялектика показує дволічність московсько-большевицької системи і вони звертають на це увагу »суддям«, що чинять над ними розправи?

Опинившись в тупіку власних суперечностей у теорії і практиці, бо вже карають жорстоко навіть за невинну культурну творчість, що розгортається у рамках конституції ССР-УРСР, московські окупанти України не мають іншого виходу, як вернутися, навіть формально, до царської формули: »Не било (України), нет і бить не может!« Є тільки одна нація — російська (московська), а інші — бидло і погній для »единонеділімої Росії« з Привислянським краєм, Середньою Азією, Малоросією, Прибалтикою та іншими географічними чи етнографічними просторами. Жоден (навіть на папері) »Союз«, як каже НТС, а російська супернація, неповторне явище в історії світу, а ввесь світ — для неї погній.

Зростання руху опору і національних сил поневолених в ССР країн стало смертельною небезпекою для московської імперії, бо може при-

вести до її розвалу. І московські імперіялісти-шовіністи опинились у сліпому куті — не можуть рушити ні вперед, ні завернути назад, провокативна бомба, спрямована проти України, розривається у їхніх руках. Намагання оскаржувати українських культурних діячів і працівників за »протиконституційну« діяльність провалилося, бо в т. зв. конституції ССР є навіть стаття (17-та) про можливість виходу »суворених радянських республік« з ССР. Тому московські окупанти намагаються пов'язати підсудних з ОУН, яка не визнає жодних московсько-большевицьких конституцій, жодних окупантських законів, жодних марionеток типу УРСР, жодних імперіялістичних творів типу ССР. Так звану УРСР уважає за звичайну колонію деспотичної московської імперії, вона не використовує ані не покликається на паперову конституцію ССР-УРСР, принципово відкинувши таку »можливість«. Обманливі статті конституції ССР-УРСР — ОУН уважає за нікчемну пастку для тих, які намагаються відверто здійснити їх хоч би в мінімальних рамках свободи слова.

ОУН шанує кожного діяча-патріота України, що прагне служити своєму народові таким способом, який уважає за існуючих умов доцільним. Але ОУН не пов'язується із жодними явними формаціями чи людьми в Україні, що діють у рамках конституції. Вона має цілком іншу концепцію національного відродження і визволення України з-під московсько-большевицької окупації. Намагання КГБ пов'язати культурних діячів України з ОУН має за мету провокацію — приписати їм зв'язок з революційним підпіллям, не зважаючи на те, що ОУН повністю негує не тільки московсько-большевицьку систему в Україні, а й московських гауляйттерів-губернаторів, до яких звертаються арештовані, вказуючи їм на безправ'я з погляду гарантованих конституцією прав людини і нації. Іван Дзюба, наприклад, писав документацію для гауляйтера Шелеста, чого ОУН ніколи не робила й не буде. Все ж усіх українських патріотів в Україні, в тому й арештованих і цькованих, вона уважає за людей благородних, характерних і мужніх, які на свій спосіб служать своєму народові. Але їх концепція — не є концепцією ОУН. ОУН з принципу не висилає жодних кур'єрів до культурних діячів в Україні, що діють явно в рамках конституції, бо її визвольна концепція не визнає жодних відкликів до законів і конституції окупантів.

Очевидно, різні Фільбі й Фельфи можуть допомогти КГБ спрепарувати ще якусь провокацію на судовому процесі проти заарештованих діячів української культури. Адже був і Джугало, який не мав нічого спільногого з ОУН, але склав »свідчення« про »вислуговування ОУН чужим розвідкам«, отже — »свідчення«, що були заздалегідь спрепаровані органами КГБ. Проте в Україні вже ніхто не вірить у вислужництво революційної ОУН чужим силам, бо вона має опінію безкомпромісового борця за волю і права нації. Нічого не поможе московським окупантам пов'язування українських культурних діячів із випадковими туристами, яким приписують фантастичні завдання. Адже сам

Хрущов у свій час був розкрив методи терору Сталіна, в тому ѹ те, як готувався судовий процес проти кремлівських лікарів, які на »доручення чужоземних розвідок« нібіто мали потруїти московських ватажків. А потім тих лікарів »реабілітували«, а зничили тих, що підготовили провокацію. Отже, зліквідували одних, щоб рятувати інших московських деспотів. Засудженого Остапа Вишню також »реабілітували«, а тепер засуджують тих, що популяризують його твори.

Просто неможливо дати перелік всіх тих, що були засуджені сталінсько-московськими судами за »шпіонажу«, »підривну діяльність«, »зраду родіни« і т. п., яких після смерті Сталіна »реабілітували«. Їх засудили, розстріляли або зничили в тюрмах і концтаборах, а потім... »реабілітували«.

Брежnev і Косигін з гауляйтером Щербицьким ідуть слідами Сталіна-Леніна-Дзержинського-Єжова. Москва готує велику провокацію проти українського народу, зокрема проти його культурних діячів. Готується розгром української інтелігенції. Наш обов'язок — якнайшвидше розкрити перед цілим світом огидну провокацію КГБ, що має за мету знищити українську творчу інтелігенцію, яка в умовах жахливого терору намагається жертвово служити своєму поневоленому народові. Мусимо мобілізувати на захист арештованих, переслідуваних і цілого українського народу всі волелюбні сили світу, його культурну еліту, щоб негайно спинити й засудити неймовірне варварство московських тиранів нашого століття.

НАСТУПАЛЬНИЙ КУРС КРУКІВ МОСКОВСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

(І. В.) У 50-ту річницю схваленої в Москві »Декларації про утворення СССР« (грудень 1922 р.), ЦК імперської партії вимагає від »усіх і вся« скріплювати єдність »отечества« в будові московського соціалізму. В постанові ЦК КПСС »Про підготовку до 50-ліття створення СССР« наказується, щоб партійні організації не забували, що національне питання найгостріше в час боротьби соціалізму проти капіталізму. »Буржуазна пропаганда намагається накинути націоналістичні погляди у свідомість народів соціалістичних країн, використовує націоналізм для підтримки соціалістичного ладу« (»Правда«, 22. 2. 1972 р.).

Мільйони гучномовців, радіо і телевізія із шостої години ранку до півночі говорять і співають про »соціалістичну родину«, вихваляють єдине, неподільне »отечество«. Мільйонні тиражі газет, журналів, брошур і наукових праць на цю тему прославляють імперський соціалізм, започаткований створенням комплексу з чотирьох »самостійних« республік: Української, Російської, Білоруської і Закавказької, у формі »політичного союзу«.

Яка ж сила спротиву тайтися у глибині націй, силою залучених у той парадоксальний комплекс, коли для утримання їх в імперській цілості влада — спираючись на її розбудований до нечуваних розмірів адміністративно-політичний апарат — безугавно мусить втюкмачувати необхідність єдності в »отечестві« імперії, поборюючи націоналізм.

»Завдання в тому, говориться у постанові ЦК КПСС, щоб постійно вести пропаганду ідей пролетарського інтернаціоналізму, дружби народів, давати своєчасну політичну оцінку ворожим спробам відродити націоналістичні погляди і настрої«.

Півстоліття боряться бездушні сили імперії з українською національною ідеєю, яка живе в душіожної української людини, навіть тоді, коли вона й не знає про це, навіть тоді, коли під тиском брутальної урядової сили не признається до неї.

24-ий з'їзд імперської партії, плянуючи другу брежневську п'ятирічку, загострив у соціалістичній будові т.зв. інтернаціональний курс імперської політики. Другий рік п'ятирічки ЦК ознаменував кількома постановами. У постановах про господарські й економічні проблеми всевладний ЦК вимагає від півладних йому виконавців мобілізувати, організувати і змушувати трударів посилено штурмувати другий рік дев'ятої п'ятирічки. Словесним ентузіазмом постанов напомповується

адміністративно-політичний апарат дрейфуючої імперії до здобуття нових «горизонтів» у будові комунізму.

В січні 1972 р. пленум ЦК КПСС видав »Постанову про літературно-мистецьку критику«, в якій вимагається посилити боротьбу проти національного ества, національного духу в культурах, літературах і мистецтвах поневолених Москвою націй. Слухняні політичні коментатори-пропагандисти втівкмачують літераторам, що »яскрава вимога до сучасної радянської літератури (единої, — І. В.) полягає в укріпленні й розвитку соціально-аналітичного підходу до явищ національної історії, в посиленні наступальності у відношенні до буржуазної ідеології, у якій би формі вона не виявлялася« (»Правда«, 22. 2. 1972 р.).

*

Збільшуючи »наступальність« проти націоналістичної ідеології у літературі, разом із посиленими вимогами до будівництва соціалізму в нинішній п'ятирічці, імперська влада марить про створення »нової історичної спільноти (»общности«) — радянського народу«. Про творення цієї »спільноти« мріяв »непомильний« В. Ленін ще далеко перед захопленням большевиками влади, перелицовавши теорію Маркса на московський лад. Він твердив, що »інтереси (не по-хлопському зрозумілі) національної гордости великоросів збігаються із соціалістичними інтересами великорусских (і всіх інших) пролетарів« (В. Ленін, твори, XVIII, стор. 183). Великодержавні підвалини у формотворця московсько-большевицької імперії, на якого завжди покликаються нинішні будівники, чи не найповніше окреслено в цій політичній формулі московізму.

Так будова соціалізму в тій відновленій імперії (після завоювання Москвою зформованих у національних революціях національних держав — України, Грузії, Прибалтицьких, Білорусії та інших) »збігалася з інтересами національної гордости великоросів«. Щоб не відштовхнути від будови нового імперського комплексу українських та іншонаціональних малоросів, червоного політичного забарвлення, Ленін залучив їх у дужки — »і всіх інших«. Нехай собі змагаються в будові соціалізму, як дістатись до великодержавного соціалістичного корита, зрадивши українську національну ідею і фронт. Більше як півстоліття триває большевицьке будівництво в невгаваючій боротьбі з націоналізмами поневолених націй, залучених в імперський комплекс.

Будь-який вияв національної окремішньої самобутності нерусских націй у літературі, мистецтві, культурі — Москва вважає за націоналізм, що є найбільшим »державним злочином«. А разом з тим поняття »Росія« що далі, то більше підноситься до соціалістичної святині. В державному гимні т. зв. Союзу співається про »рееспубліки вільні«, які »спаяла навіки великая Русь«. Нинішні будівничі соціалізму, здійснюючи постанови 24-го з'їзду КПСС, вимагають посилення »отечественного« патріотизму для »нової історичної спільноти« (»общности«), яку називають »радянським народом«.

В пресі та наукових публікаціях, а їх видається багато, знову підкреслюється »видатна роль« руської нації, »першої« серед »рівних націй« ССР, її геройчної робітничої кляси, яку В. Ленін у свій час характеризував »як головного двигуна комуністичної революції« (»Вопросы Истории«, ч. 9, 1971). На нинішньому етапі комуністичного будівництва імперії у політиці партії приділяється дуже велику увагу »зближенню націй«, як засобові для їх ліквідації. За минулі чотири роки організовано спеціальні наукові конференції (Ташкент, П'ятигорськ, Київ, Волгоград), на яких науковці опрацьовували теоретичні обґрунтування »зближення націй«. В Києві, либонь, було влаштовано три конференції: дві в 1969-му, одну в 1970 році.

Появилося також кілька монографій і багато докторських дисертацій, присвячених проблемі плянової асиміляції націй, маскованої інтернаціональним соціалізмом. Такі »наукові праці« широко популяризуються у пресі, як впорскування імперської отрути. Формулу асиміляції націй схвалив 24-ий з'їзд КПСС, підкресливши, що піввікова історія розвитку багатонаціональної соціалістичної держави повністю підтвердила ленінське визначення ролі русского народу. »Його революційна енергія, самовідданість, працездатність, глибокий інтернаціоналізм за правом знайшли для нього глибоку пошану серед усіх народів нашого соціалістичного отечества« (Л. І. Брежнев: Звітна доповідь ЦК КПСС на 24-му з'їзді КПСС, стор. 93). Так оцінив Л. Брежнев ролю і значення русского народу в будові »нової« історичної »общности«, про створення якої марять у Кремлі.

Й. Сталін зараз після закінчення війни прославляв терпеливість і покору русского народу, а його учень і послідовник додає тому ж народові прикмету »глибокого інтернаціоналізму«, що його кремлівська політика протиставить національній ідеї, воюючи з націоналізмами поневолених націй. Гітлерівський нацизм, мріючи про перебудову Європи після її завоювання, теж вирізняв німців серед усіх націй, як особливу расу. Расизм світ засудив. Кремлівські політики кричать проти залишків расизму в Африці, а т. зв. ССРУ своїй пляновій асиміляції нерусских націй спирається на »інтернаціоналізм« вибраного русского народу.

Теоретики царського великородзянського держав'я називали русский народ »богоносцем«, за Сталіна його названо »великим«, а нині ще й »інтернаціональним«. Його »інтернаціоналізмом« пляново — спираючись на адміністративно-політичний апарат — охоплюється у першу чергу економічне, соціальне і культурне життя нерусских націй, що їх Москва силою тримає в імперському комплексі. Так в царстві московського соціалізму твориться абстрактна соціалістична спільнота, що прозвана »новою історичною »общностью« — »радянським народом«.

За твердженням науковців, що на доручення ЦК розпрацьовують теоретичні підвалини для того творива, ця »общность« охопить увесь світ... »Радянський народ — перша спільнота, що прокладає шлях розвитку іншим міжнаціональним спільнотам (»общностям«), які неми-

нуче виникнуть на шляху до майбутньої інтернаціональної спільноти («общности»)... Вона охопить у майбутньому все людство і буде мати в своїй основі єдине світове господарство і едину інтернаціональну культуру» («Вопросы Истории», ч. 9, 1971 р., стор. 15). Так абстрактна «нова історична спільнота» («общность»), творення якої посилено після 24-го з'їзду КПСС, має прокласти шлях до утворення, за її зразком, світової спільноти. Згідно з тими догматичними програмовими настановами, Кремль здійснює свою зовнішню і внутрішню політику.

У практиці внутрішньої політики посилено натиск на поневолені нації: «тащить і не пущать». Прославляючи історію з «інтернаціоналізмом» вибраного народу, керівництво імперії вимагає гамувати й витісняти, пригнічувати й убивати національно-духові первні в культурах неросійських народів (націй), накидаючи їм мітичний інтернаціоналізм русского народу. Обмосковлення національного життя, русифікацію школи прикривається технічним процесом. У згаданому вже журналі «Вопросы Истории», після ствердження, що вивчення рідної мови й історії у початковій і середній школі не забороняється, ідуть намагання «аргументами» доказати, що рідна мова стає гальмом у засвоєнні всебічних знань.

«Загальno відомо, твердить журнал «В. И.», що об'єм знань людства подвоюється через кожні вісім років. Практично виявляється неможливим забезпечити, щоб підвалини цих знань, тим більше найновіші осяги, були приступними школярам на їх рідній мові. Для того було б необхідно всю інформацію про найновіші досягнення постійно перекладати на всі мови СССР». А це, мовляв, економічно нереальне. «Саме з причин нереальності повної і своєчасної інформації юнаки і юначки, які закінчували б національні школи, фактично опинялися б у гіршому стані ніж ті, що вчились русскою мовою і для яких підвалини знань подавались значно повніше». Так обґрунтовує орган Академії Наук і Міністерства вищої і середньої спеціяльної освіти СССР русифікацію школи.

Твердження дике і парадоксальне. Мова націй із тисячолітньою культурою стає перешкодою до засвоєння здобутків науки і знань для «нової історичної спільноти» («общности») з «глибоким інтернаціоналізмом» русского народу. Подавши таке «обґрунтування» русифікації школи, журнал Академії Наук СССР уважає, що й майбутня світова спільнота, з її інтернаціональною культурою, буде розвиватися з допомогою рускої мови. «Нарешті, не можна не брати до уваги того, що саме через русську мову нові покоління малих народів легше за все можуть засвоїти ліпші досягнення минулого і сучасного всієї світової культури» («В. И.», ч. 9, 1971 р., стор. 22).

*

Після 24-го з'їзду КПСС, на якому «наголошено необхідність твердого курсу в зближенні та скріпленні єдності націй», пресу напомповується популярними викладами псевдонауки про посилювання «інтернаціона-

лізму» русского народу в духовому й культурному житті нації, залучених до московського царства. Цьогорічний січневий пленум ЦК КПСС деталізував цей твердий курс і поставив вимогу перед літературою і мистецтвом відданіше, ніж дотепер, служити партії.

У схваленій »Постанові про літературно-мистецьку критику«, зміст якої надруковано в органі ЦК »Коммунист« (ч. 2, 1972 р.), намічено заходи для ідеологічного й ідейно-теоретичного доозброєння і переозброєння майстрів і ремісників цеху критики. Постанова вимагає, щоб вони пристрасніше і фаховіше впливали на літературну і мистецьку творчість, суворіше допильновували, щоб національне формою зливалось з інтернаціональним, що ним глибоко пройнятий русский народ, як твердив Брежnev.

В оприлюдненому змісті »Постанови« згадано, що деякі художні й навіть наукові твори обходять твердий асиміляційний курс, національне минуле показують не з клясових, а з позицій загальнаціональних. Так у своїх творах »Святослав« і »Володимир« — »С. Скляренко був схильний бачити не стільки ранніх феодальних монархів, скільки народних провідників, послідовних виразників патріотичних ідеалів і демократичних прагнень народу (руського-українського, — I. В.). Не випадково Володимир так часто виглядає благородним страдальцем і жертвою якихсь обставин, навіть його прелюбодійства пояснювались міркуваннями державної необхідності« (»Дружба Народов«, ч. III, 1971 р., стор. 248).

Згідно з нинішнім твердим курсом московського »інтернаціоналізму«, українська нація не може мати у своїй історії національних героїв. А образи сучасних »героїв« української літератури мають бути »соціально повноцінними«, з клясовою совістю, честю, гідністю, але без національної духовості. Здійснюючи твердий курс московського »інтернаціоналізму«, »Літературна Україна« з 8. 2. 1971 р. пише: »Тим прикріше, що в збірці талановитого поета В. Коротича »Перевтілення« надибуємо окремі вірші, позначені позаклясовими категоріями совісти, загальнолюдського добра, підлости тощо«. »На людину«, в нинішньому твердому курсі, як каже народна приповідка — »параграф чи стаття знайдеться«. Знайшли й для В. Коротича, великого послідовника соцреалізму.

У згаданій »Постанові« перелічено чимало »хиб«, »недоліків« і »ухилів« у критиці. Вона, буцімто, не завжди вказує літературі й мистецтву, як треба творчо допомагати партії творити нове суспільство (»общість«), пропагуючи »наближення націй«. Критикам »Постанова« ставить рішучі вимоги: активніше і пристрасніше проводити лінію партії у літературно-мистецькій творчості. З пристрастю накидати ідеали »нового суспільства« та посилити наступальну боротьбу з реакційними течіями, зокрема з націоналізмом. »Постанова« вимагає від критики »співвідносити« явища літератури з життя так, щоб вона (література) відбивала повністю прямування життя в майбутнє, про яке марять у Кремлі.

Академію Наук ССР, міністерства і відомства »Постанова« зобов'язує посилити розробку методології і теорії літературно-мистецької критики, щоб дати зброю для критиків пристрасно накидати вимоги партії літераторам і мистцям. А партійним комітетам, відомствам, міністерствам і творчим спілкам ЦК партії велить забезпечити ще більшу контролю над засобами масової інформації (преси, видавництв, радіо, телевізії) для цілеспрямованого виховання трударів у дусі брежневського інтернаціоналізму. Подані тут найголовніші вимоги »Постанови« ЦК вказують на чергове загострення курсу московського імперіалізму-шовінізму, скерованого проти національного відродження нерусских націй, головно української.

*

В тій же »Постанові« вимагається від критиків і творців, щоб вони в творчості показували не те, що є, не дійсність, а щоб подавали явища національного життя і саму людину »в світлі того, що повинно бути«. Крючкова фразеологія постанови, з докладним переліком вимог до всіх і вся, нагадує алярмуючі щорічні постанови перед жнівами.

Недавні арешти в Україні відбулися майже рівночасно з ідеологічним напомпуванням діячів культури, від яких вимагають, щоб вони з усією пристрастю втілювали у своїй творчості »майбутнє комунізму« і таким чином витісняли напругу національної дійсності. Дещо подібне було й за »батька народів«, коли в містах люди від півночі до обіду, стоявши на морозі в чергах за кілограмом хліба, слухали, як захриплі гучномовці рапетували: »Жити стало краще, жити стало веселій«.

В Україні, в січні 1972 р., »за проведення ворожої соціалістичному ладові діяльності притягнуті до кримінальної відповідальності« найвидатніші критики: Світличний І. О., Чорновіл В. М., Сверстюк Є. О., та інші, як повідомила »Радянська Україна« (11. 2. 1972 р.). Отже, заарештовано багато діячів української культури. »Злочин« їх у тому, що вони захищали національно-культурну самобутність нації, її право повноцінно виявити творчість національного духу в усіх ділянках життя людини. А це не відповідає загостреному курсові нових вимог »Постанови про літературно-мистецьку критику«.

Захищаючи дрейфуючий імперський комплекс від тиску націоналізмів на нього, імперська партія лоскоче національну гордість русских, сподіваючись, що прихилить на свій бік опозиційні течії в етнічній Росії. В Москві та Ленінграді »інакшедумаючих опозиціонерів« общувалися, перетрусили, забрали в них рукописи і матеріали, але... не арештували. А »самвидав« у Росії поширений не менше ніж в Україні, тільки його напрямок у розв'язці національної проблеми інший, ніж в українському. В найновішому числі »Хроніки поточних подій« (Самвидав русскою мовою) вміщено скорочену редакційну статтю з »Українського Вісника« ч. 5.

В тій статті говориться, що »частина української спільноти ознайомлена з русским »самвидавом«, звертає увагу на ставлення русских

опозиційних сил до національного питання взагалі, а до українського зокрема. Вони, ті рускі опозиційні сили, прагнуть демократизації і змін в існуючому ладі ССР, але »в національному питанні хочуть зберегти статус кво«. Нехай буде, як е. Або стоять на становищі, »що національний тип не зберігся (а тому й зберігати його не треба, нехай скоріше нівелюється)«.

Академік Сахаров, разом із вченими Турчином і Р. Медведевим, »у зверненні до ЦК КПСС домагались демократизації життя в ССР ще й тому, »що вона (демократизація) зменшить загрозу націоналізму«. Звернення було оголошене в грудні 1969 року. З поданої у статті »Українського Вісника« характеристики опозиційних течій Росії в національному питанні виглядає, що жодна з них не розходиться з національною політикою »соціалістичного уряду«. Мабуть, політична велико-державність у розв'язці національної проблеми в опозиційних руских течій і була причиною, що уряд імперії вирішив тільки налякати їх і попередити, щоб були розважніші й вели себе тихіше.

Натомість в Україні проведено масові арешти культурних діячів, подібно, як було в 30-их роках. Мабуть, у 50-ту річницю включення України в імперський комплекс, що її плянують гучно відзначити, імперська влада вирішила розправитись з неупокorenou національно-політичною думкою, ізолювати діячів української культури від національно-політичного становлення в Україні, пов'язуючи його з »імперіялістичними розвідчими службами«. Повідомлення »Радянської України«, змайстроване слідчими органами КГБ, підтверджує пляновість імперського задуму. Воно коротке, але промовисте: без суду і розгляду справи »попереднє слідство« вже встановило і »злочинність«, і »ворожу діяльність«, і »зв'язок з розвідчими централями«.

*

Зараз після пленуму ЦК, в Москві скликано членів пленуму загальносоюзної »творчої« спілки письменників. З України члени пленуму вибрались до Москви, — як виглядає з плутаних повідомлень преси, — не знавши змісту постанови. Видно, що був неабиякий поспіх. »Прибувши вранці напередодні пленуму до Москви, ми вже на пероні вокзалу мали свіжий номер »Правди« з постановами ЦК КПСС »Про літературно-мистецьку критику«. Про це подбали московські друзі, які зустріли нас«. Це стверджує в »Літературній Україні« з 4-го лютого М. Острик — заступник голови комісії критики СПУ, вказуючи на »заклопотано-діловий настрій, яким визначалася потім уся атмосфера пленуму«.

Мабуть, заклопотаний настрій панував і на пленумі ЦК, з доручення якого й скликано було »творчий форум«. »Комуніст«, орган ЦК, у якому звичайно публікується постанови пленумів, чомусь не опублікував повного тексту, а тільки зміст постанови. На всесоюзному пленумі »творчої« спілки письменників інженери людських душ у »заклопотано-діловому настрої« зосередились над »розробкою проблем

розвитку радянської літератури, взаємозбагачення і зближення літератур соціалістичних націй» («Літературна Газета», 2. 2. 1972). В. Озеров, секретар правління Спілки письменників ССР, у доповіді на тему «Літературно-мистецька критика і сучасність» запитав зібраних: «Чому твори про сучасну робітничу клясу, нашу інженерію, учених, винахідників, загалом про людей, яких можна назвати цвітом суспільства, часто бувають нудними, сухими раціоналістичними?»

А це тому, повчав Озеров, що в творах «немає мистецького осмислення соціально-етичного змісту перемін, що їх принесла науково-технічна революція». Перед критиками і літераторами на пленумі поставлено вимогу: «розкрити процес становлення у людей, міста і села нових соціалістичних якостей — актуальне завдання літератури» (підкresлення в тексті). Коли говорили звичайною мовою, то літераторам і мистецтвам дано замовлення: видумати для літературних геройів »цвіту суспільства« — »нові соціалістичні якості« і показати їх у літературі так, щоб читачі повірили в них. Учасники пленуму, розважаючи над тим замовленням, починали з переказу змісту вимог пленуму ЦК, а далі високим псевдокласичним стилем із часів Державина (за царювання Катерини II-ої) обіцяли посилювати »зближення« національних літератур, »взаємозбагачувати« соціалістичну літературу »радянського народу«.

В пляні того посиленого »зближення«, Пленум ухвалив провести в 1972 р., в 50-річницю створення ССР, теоретичну конференцію на тему: »Нова історична спільнота (»общность«) людей — радянський народ і література соціалістичного реалізму«. Подібні конференції мають влаштовувати т. зв. республіканські письменницькі організації. Слухняні виконавці з київської Спілки Письменників вже »розпочали роботу по підготовці до відзначення 50-річчя утворення СРСР«. »Цілий рік буде проходити — твердить »Літературна Україна« з 8 лютого ц. р. — під знаком братнього Союзу. Тема дружби, інтернаціоналізму, особливо актуальна«.

Ще б пак, коли сам генеральний секретар ЦК на 24-му з'їзді партії підкresлив »глибокий інтернаціоналізм русского народу«. Втovkmaчеватимуть в українські голови його »інтернаціоналізм« на вже заплянованих для України (як подала »Л. У.«) багатьох »святах літератури«, демонструючи »літературу республік і багатьох міст Російської Федерації«.

Київську делегацію цеху літературної критики очолював урядовий критик Л. М. Новиченко. Відчувши пульс загостреного політичного курсу Кремля проти українського націоналізму, Леонід Миколайович по-бойовому вимагав від українських критиків »наступальної« боротьби з ворожою ідеологією, зокрема з »підступними мітами та фальсифікаціями, що їх поширяють різні »радянологи«, серед яких не останнє місце посідають українські буржуазні націоналісти« (»Л. У.«, 4. 2. 1972).

Так найбільшу реальність нинішнього світу — національну ідею, під прaporом якої народи ведуть боротьбу за національне визволення і справедливі людські відносини між націями вільних людей, тов. Новиченко називає »мітом«. Вичувши загострення політичного курсу кремлівського керівництва імперії супроти поневолених Москвою націй, він протиставив національному патріотизму, українському націоналізму — »соціалістичний інтернаціоналізм з патріотизмом радянського народу«, про створення якого марить імперська партія, спираючись на »глибокий інтернаціоналізм русского народу«.

*

Академік Л. Новиченко напевно знає, що посилене »зближення літератур соціалістичних націй« у програмі 9-ої п'ятирічки має за мету так »зблізити« їх, щоб вони стали соціалістичними не тільки змістом, а й формою, втративши досі нібито дозволену їм національну форму. Зрозумівши мету катанінського задуму, він закликає українських критиків »наступально« поборювати все живе, змістом національне, з багатограничними творчими виявами, щоб підрізавши історичні коріння нації утримати Україну в рабській »общності«, яку посилено намагаються творити в другій брежневській п'ятирічці кремлівські круки.

Побоюючись, що стаття »Герой на замовлення« (»Визвольний Шлях«, кн. IX, 1971 р.) »галъванізує націоналістичні забобони і пристрасті«, Л. Новиченко в »Літературній Україні« закликає критиків до »нешаддного бою з буржуазною націоналістичною ідеологією«. Така полохлива вуйовничість »отечественного« академіка нагадує зрадницьку поведінку сталінських лакеїв 30-их років, коли розперезане московське хамство розправлялося з відродженою в національній революції українською культурою, зрізуючи голови її національним діячам. Чого доброго, урядовий критик виб'ється ще й на пост державного прокурора, якщо на наказ з Москви буде організована судова показуха над заарештованими українськими публіцистами і критиками.

Ну що ж, на своєму історичному шляху Україна мала Кочубеїв, були Любченки і Затонські з титулами академіків. Було чимало московського сміття. Не одне лихоліття витримала українська нація, витримає й нинішнє.

Закликаючи українських критиків до »партійності і відповідальності« перед »отечеством«, Л. Новиченко одночасно нарікає, що »перед лицем великих ювілярів минулого року Некрасова і Лесі Українки критика не вміє мислити соціально«, себто по-»отечественному« (»Літературна Україна«, 4. 2. 1972 р.). Почуття вторичності так в'їлося в мозок критика, що він не може відділити Лесі Українки, полум'яної поетки національної ідеї, від Некрасова, так само Шевченка від Пушкіна, і таку несполучну єдність вважає за соціальне мислення, інтернаціоналізм. Все, що українське — в урядового критика тільки додаток до чогось більшого, головного, тому перед ним треба обов'язково ставити сполучник »і«.

Леонід Миколайович напевно розуміє добре, що національна ідея, за здійснення якої веде боротьбу український націоналізм, не поборює людських передових ідей інших націй, як це діється в «отечестві», якому служить Новишенко. Навпаки, віданість національній ідеї, заглиблення в національне — дають можливість повного пізнання соціальних і духових потреб людства. »Отечественний« патріотизм, з його партійною догматикою «великорусської гордості», до якої тепер додано ще й »глибокий інтернаціоналізм русского народу«, витискає і пригнічує національні окремішності спільнот і людей, марячи про створення абстракції — »нової історичної спільноти«.

Дозволю собі пригадати Л. Новишенкові маленький уривок з роману Ф. Достоєвського »Брати Карамазови«. »Скажи мені прямо, говорить Іван до Олекси, я кличу тебе, відповідай: уяви, що це ти сам споруджуєш людську будівлю, щоб вкінці ощастилити людей... Але для цього необхідно і неминуче треба б замучити тільки одне крихітке створіння, оте маленьке дитинча, яке било себе кулачком у груди, і на непомщених його слезинках закладати підвалини тієї будови, чи погодився б ти бути архітектором на цих умовах, скажи, не бреші!« (Цитую за »Наука і Релігія«, ч. 10, 1971). »Ні, не погодився б — тихо промовив Олексій.«

Л. Новишенко, ставши помічником імперських архітектів у будові рабського суспільства, закликав на »заклопотаному« пленумі українських критиків »наступально« поборювати націоналізм і »зробити все«, щоб допомогти партії у її маяченні про будову »нової історичної спільноти«. Український націоналізм саме поборює такі нелюдяні й проти-природні, нечувано жорстокі заходи і пляни московських архітектів.

В суспільстві (»общності«), що про нього марять кремлівські круки московської імперії, архітекти нинішнього загостреного курсу великоодержав'я, яким пильно допомагає Новишенко, все національне мало б розчинитись чи злитись із великоодержавним — »отечественным«, із його »інтернаціоналізмом русского народу«. Людина в тому маячному »суспільстві« стане статистичною одиницею. Зібрані в гурт-масу одиниці шагатимуть у ряд і під московські барабани прославлятимуть великоодержавну »Русь«. Виникає запитання до Л. Новишенка: чи існує більший злочин проти людства, як допомагати активно, »пристрасно«, маячному будівництву туподумаючих архітектів злочинної імперії?